

Muistio

VNEUS / EU-tuomioistuinasioiden yksikkö

17.12.2024

EUT/583/2024

EUT/583/2024-VNK-2

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen
menettely 18.12.-19.12.2024

Unionin yleisen tuomioistuimen asia, T-490/24, Finnlines v. komissio

**Unionin yleinen tuomioistuin – SEUT 263 artiklan 4 kohdan mukainen
kanne – väliintulohakemuksen tekeminen – valtiontuet – SEUT 107 ar-
tikla – COVID 19 – matkustaja-autolauttaliikenne**

Komissio hyväksyi valtiontukipäätöksellään 29.5.2024 Huoltovarmuuskeskuksen toimenpiteen, jonka tarkoituksena oli COVID-19 -pandemiasta johtuvan vahingon korvaaminen matkustaja-autolauttaliikenteen harjoittajille. Finnlines on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen komission päätöksen kumoamiseksi.

Tässä muistiossa esitetään, että Suomi tekisi asiassa väliintulon tukeakseen vastaajana olevaa komissiota.

Määräaika väliintulohakemuksen tekemiselle päättyy 2.1.2025.

Asian tausta

Finnlines Oyj ("Finnlines") on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen Euroopan komissiota vastaan koskien komission 29.5.2024 antamaa päätöstä valtiontukiasiassa SA.58825 (2024/N) – Suomi – COVID-19: Vahingonkorvaus matkustaja-autolauttaliikenteen harjoittajille (jäljempänä "päätös"). Päätöksessään komissio jätti vastustamatta toimenpidettä, jossa Huoltovarmuuskeskus toteuttaa tukiohjelman, jonka kokonaisbudjetti on 30 300 000 euroa. Toimenpide koski reittejä Helsinki–Tallinna (19.3.-14.6.2020), Turku–Långnäs–Tukholma (19.3.-30.6.2020), Vaasa–Uumaja (19.3.-30.6.2020) ja Maarianhamina–Kapellskär (19.3.-30.6.2020).

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Toimenpiteen tarkoituksena oli COVID-19-pandemiasta johtuvien matkustusrajoitusten aiheuttaman vahingon korvaaminen.¹

Komissio katsoi päätöksessään toimenpiteen olevan SEUT 107 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukainen. Kyseisen perussopimuksen määräyksen mukaan sisämarkkinoille soveltuu tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi. Komissio katsoi, että ilmoitettu toimenpide ei ylittänyt sitä, mikä oli välttämätöntä aiheutuneen vahingon korvaamiseksi.

Kantajana oleva Finnlines vaatii, että tuomioistuin kumoaa komission päätöksen.

Määräaika väliintulohakemuksen tekemiselle päättyy 2.1.2025.²

Asiassa sovellettava unionin oikeus

SEUT 107 artiklan 1 kohta

1. Jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

SEUT 107 artiklan 2 kohdan b alakohta

2. Sisämarkkinoille soveltuu:

[---]

b) tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi;

SEUT 108 artiklan 2 ja 3 kohta

2. Jos komissio vaadittuaan niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa, toteaa, että valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty tuki ei 107 artiklan mukaan sovellu sisämarkkinoille taikka että tällaista tukea käytetään väärin, se tekee päätöksen siitä, että asianomaisen valtion on komission asettamassa määräajassa poistettava tuki tai muutettava sitä.

Jos kyseinen valtio ei noudata päätöstä asetetussa määräajassa, komissio tai mikä tahansa jäsenvaltio, jota asia koskee, voi 258 ja 259 artiklan määräyksistä poiketen saattaa asian suoraan Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Jäsenvaltion pyynnöstä neuvosto voi yksimielisesti päättää, että tukea, jota tämä jäsenvaltio myöntää tai aikoo myöntää, pidetään 107 artiklan määräyksistä tai 109 artiklassa tarkoitettujen asetusten säännöksistä poiketen sisämarkkinoille soveltuvana, jos tällainen päätös on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi perusteltu. Jos komissio on aloittanut kyseistä tukea koskevan,

¹ Komission päätös perustuu Suomen viranomaisten notifikaatioon 8.5.2024. Toimenpiteen perustana on Huoltovarmuuskukun päätös 6.5.2024.

² Asiaa koskeva ilmoitus on julkaistu EU:n virallisessa lehdessä 11.11.2024. EUVL C, C/2024/6661, 11.11.2024.

tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun menettelyn, asianomaisen jäsenvaltion neuvostolle osoittama pyyntö keskeyttää menettelyn siihen asti, kunnes neuvosto on esittänyt kantansa.

Jos neuvosto ei kuitenkaan ole esittänyt kantaansa kolmen kuukauden määräajassa pyynnöstä, komissio tekee päätöksen asiassa.

3. Komissiolle on annettava tieto tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Jos komissio katsoo, että tällainen suunnitelma ei 107 artiklan mukaan sovellu sisämarkkinoille, se aloittaa 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn viipymättä. Jäsenvaltio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös.

Kanteen pääasiallinen sisältö

Kantaja vaatii yleistä tuomioistuinta kumoamaan komission riidanalaisen päätöksen. Kantaja vetoaa EU:n virallisessa lehdessä olevan ilmoituksen mukaan neljään kanneperusteeseen.

Ensimmäisen kanneperusteen mukaan komissio on rikkonut SEUT 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen (EU) 2015/1589³ 12 artiklan (*Tutkinta, tietojensaantipyyntö ja tietojen antamista koskeva välipäätös*) 1 kohtaa ja perusoikeuskirjan 41 artiklan (*Oikeus hyvään hallintoon*) 1 kohtaa sekä loukannut hyvän hallinnon periaatetta ja puolustautumisoikeuksia. Kantajan mukaan komissio on aiheettomasti viivästyttänyt valituksenalaisen valtioneuvoston toimenpiteen alustavaa tutkintaa, menettely komissiossa on kestänyt liian pitkään ja valittaja ei ole voinut käyttää oikeuksiaan muodollisen tutkintamenettelyn aikana.

Toisessa kanneperusteessaan kantaja esittää, että SEUT 108 artiklan 2 kohdasta johtuvia menettelyllisiä oikeuksia on loukattu siltä perusteella, että komissio ei aloittanut muodollista tutkintamenettelyä, vaikka kyseessä olevan toimenpiteen arvioinnissa oli ilmennyt vakavia vaikeuksia. Kolmannessa kanneperusteessaan kantaja katsoo, että SEUT 108 artiklan 3 kohtaa on rikottu siltä osin kuin komissio ei ole osoittanut, että valituksenalainen toimenpide on sääntöjenvastaista tukea eikä vaatinut sen palauttamista.

Neljännessä kanneperusteessaan kantaja esittää, että SEUT 107 artiklan 2 kohdan b alakohtaa on rikottu, tosiseikkojen arvioinnissa on ilmeinen virhe ja suhteellisuusperiaatetta ja syrjintäkiellon periaatetta on loukattu.

Asian merkitys Suomen kannalta

Matkustaja-autolauttaliikenteen harjoittajien toiminta on kärsinyt merkittävästi COVID-19 -pandemian vaikutuksista. Riidanalaisessa päätöksessään komissio piti sisämarkkinoille soveltuvana Huoltovarmuuskeskuksen tukiohjelmää, jonka tarkoituksena oli COVID-19-pandemiasta johtuvien matkustusrajoitusten aiheuttaman vahingon korvaaminen matkustaja-autolauttaliikenteen harjoittajille.

Komission päätöksen kumoaminen johtaisi epävarmuuteen sen suhteen, onko kyseessä oleva toimenpide ollut laillinen toimi. Komissio joutuisi käsittelemään Suomen viranomaisten tuki-

³ Neuvoston asetus (EU) 2015/1589, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2015, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, EUVL L 248, 24.9.2015.

ilmoituksen uudestaan ja mahdollisesti avaamaan muodollisen tutkintamenettelyn, joka kestäisi vähintäänkin kuukausia.

Tekemällä väliintulon komission tukemiseksi Suomi voi osaltaan vaikuttaa siihen, että Suomelle myönteinen komission päätös pysyy voimassa.

Asian käsittelyn vaihe

Suomen tiedot Finnlinesin nostaman kanteen sisällöstä perustuvat EU:n virallisessa lehdessä julkaistuun lyhyeen tiivistelmään. Suomi saa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat tehtyään asiassa väliintulohakemuksen. Päätös väliintulokirjelmän laatimisesta tehdään, kun asiakirjat on saatu.

Asian valmistelu

Asian valmisteluun ovat osallistuneet TEM:n, VNK:n ja LVM:n edustajat.

Asiaa on käsitelty oikeudelliset kysymykset -jaoston kirjallisessa menettelyssä 16.12.-17.12.2024.

Esitys

EU-ministerivaliokunnalle esitetään, että Suomi tekee asiassa väliintulohakemuksen tukeakseen komissiota.

Yksikön päällikkö Henriikka Leppo

Lainsäädäntöneuvos Anne Laine